TÜRKÇE EĞİTİMİNDE DİJİTAL DÖNÜŞÜM

Editör
Dr. Öğr. Üyesi Fatih KANA

9 786257 431392

paradigma akademi

TÜRKÇE EĞİTİMİNDE DİJİTAL DÖNÜŞÜM

Editör
Dr. Öğr. Üyesi Fatih KANA

paradigma akademi

TÜRKÇE EĞİTİMİNDE DİJİTAL DÖNÜŞÜM

Editör
Dr. Öğr. Üyesi Fatih KANA

paradigma akademi

TÜRKÇE EĞİTİMİNDE DİJİTAL DÖNÜŞÜM

Editör

Dr. Öğr. Üyesi Fatih KANA

Paradigma Akademi

Ağustos - 2021

Türkçe Eğitiminde Dijital Dönüşüm
Editör: Dr. Öğr. Üyesi Fatih KANA

ISBN: 978-625-7431-39-2
Sertifika No: 32427
Matbaa Sertifika No: 47479

Paradigma Akademi Basın Yayın Dağıtım
Fetvane Sokak No: 29/A
ÇANAKKALE
Tel: 0531 988 97 66

Mizanpaj: Fahri GÖKER
fahrigoker@gmail.com
Dizgi: Gürkan ULU
gurkanulu@gmail.com
Kapak Tasarım: Gürkan ULU

Matbaa Adres:
Vadi Grafik Tasarım ve Reklam Ltd. Şti.

Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir şekilde çoğaltılamaz.
Bu Kitap T.C. Kültür Bakanlığından alınan bandrol ve ISBN ile satılmaktadır. Bandrolsüz kitap almayınız.

Paradigma Akademi – Ağustos 2021



İçindekiler

BÖLÜM 1

TÜRKÇE EĞİTİMİNDE TEKNOLOJİYE YÖNELİK DUYUŞSAL ÖZELLİKLER

TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ EĞİTİM TEKNOLOJİSİ STANDARTLARINA YÖNELİK ÖZYETERLİKLERİNİN İNCELENMESİ..... 13
Yusuf AVCI, Gizem OKAN

TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ YETERLİKLERİ..... 65
Fatih KANA, Selin ŞENOL

TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ TEKNOLOJİYE YÖNELİK TUTUMLARI 101
Yusuf Mete ELKIRAN, Fatma Elvan BELER

TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ DİJİTAL YERLİ, GÖÇMEN VE MELEZ OLMA DURUMLARI..... 125
Hulusi GEÇGEL, Elif ERDEMİR

TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ DİJİTAL TÜKENMİŞLİK DÜZEYLERİ..... 145
Hulusi GEÇGEL, Yasemin TAŞGIN

BÖLÜM 2

TÜRKÇE EĞİTİMİNDE DİJİTAL OYUN

TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ DİJİTAL OYUNLARDAN YARARLANMAYA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ..... 205
Hulusi GEÇGEL, Pınar BAYRAKTAR

TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ DİJİTAL EĞİTSEL OYUN GELİŞTİRME ÖZ-YETERLİKLERİ..... 243
Fatih KANA, Fatma OSKAY

TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ DİJİTAL OYUN BAĞIMLILIĞINA İLİŞKİN FARKINDALIKLARININ İNCELENMESİ 281
Yusuf Mete ELKIRAN, Ümit BÜYÜK

BÖLÜM 3

TÜRKÇE EĞİTİMİNDE DİJİTAL DİL BECERİLERİ

TÜRKÇE ÖĞRETMEN ADAYLARININ DİJİTAL OKUMA TUTUMLARININ İNCELENMESİ 305
Fatih KANA, Sema METE

TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ DİJİTAL OKUMA ÖZYETERLİK DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ 355
Fatih KANA, Gamze YILMAZ

TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ DİJİTAL KONUŞMA EĞİLİMLERİ 387
Fatih KANA, Baran KİLER

TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ DİJİTAL YAZMA BECERİSİ İLE İLGİLİ BAKIŞ AÇILARININ İNCELENMESİ..... 411
Yusuf AVCI, Alper COŞKUN

TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ DİJİTAL KONUŞMA EĞİLİMLERİ

Fatih KANA
Dr. Öğr. Üyesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü,
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0002-1087-4081, fatihkana@comu.edu.tr.

Baran KİLER
Yüksek Lisans Öğrencisi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi,
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü,
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı,
ORCID ID: https://orcid.org/0000-0001-8121-6062.
kilerbaran13@gmail.com

Özet

Bu araştırmada Türkçe öğretmeni adaylarının dijital konuşma eğilimlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada nicel araştırma türlerinden ilişkisel araştırma modeli kullanılmıştır. Çalışmanın örneklem grubunu 111 Türkçe öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Verilerin toplanmasında "Dijital Konuşma Eğilimi Ölçeği" kullanılmıştır. Toplanan yanıtlar SPSS 21.0 paket programından yararlanılarak analiz edilmiştir. Elde edilen veriler sonucunda Türkçe öğretmeni adaylarının dijital konuşma eğilimleri ile "cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi, günlük internet kullanım süresi ve günlük dijital konuşma süresi" değişkenleri arasında anlamlı ilişkilerin olduğu tespit edilirken "not ortalaması" değişkeni arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

GİRİŞ

İnsanlık kadar köklü bir maziye dayanan dil kavramı, insanın duygu ve düşüncelerini aktarmasına olanak sağlayan doğal bir sistemdir. Ergin (2008) bu kavramı "*İnsanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir araç, kendisine özgü kuralları olan ve ancak bu kurallar içerisinde gelişen canlı bir varlık, temeli tarihin bilinmeyen dönemlerinde atılmış bir gizli anlaşmalar düzeni, seslerden örülmüş toplumsal bir kurum"* olarak tanımlayarak dilin bireysel boyutunun yanında toplumsal ve kültürel yönünü de gözler önüne sermiştir.

Bireylerin iletişim kurmasını sağlayan temel dil becerileri dinleme ve konuşmadır. Günlük iletişim düzeyleriyle ilgili yapılan çalışmalar, bireylerin günlük iletişim oranlarının %50 ile %80 arasında olduğunu ve bu iletişim anlarının ortalama %45'inin dinleme, %30'unun konuşma, %16'sının okuma, %9'unun ise yazma yoluyla gerçekleştiğini ortaya koymaktadır (Başaran ve Erdem, 2009; Nalıncı 2000). Bu doğrultuda konuşma becerisinin en üst düzeyde geliştirilmesi hem bireysel hem de toplumsal faaliyetlerde son derece önemli bir konuma sahiptir.

Konuşma yetisinin bireyler ve toplumlar üzerindeki etkisi düşünüldüğünde buna bağlı olarak uzmanlar tarafından geçmişten bu yana çeşitli tanımlamalar yapılmıştır. Konuşma; *duygu, fikir ve istekleri görsel, işitsel unsurlar vasıtasıyla alıcıya aktarma, açıklama, dışa vurma (Taşer, 2000); zihinde başlayıp fikirlerin sözlü biçimde aktarılmasıyla son bulan süreç* (Güneş, 2021); *bireyin içinde bulunduğu duygu durumunun, fikirlerinin ve zihnindeki verilerin seslerden meydana gelen dil vasıtasıyla karşı tarafa iletilmesi* (Demirel, 1999); *zihinsel bir gayretle, zihinsel tecrübeyle oluşturulan mesajın dil vasıtasıyla alıcıya sunulması* (Adalı, 2003); *duygu, düşünce, tasarım ve isteklerin sözle bildirilmesi* (Sever, 2004); *insanın doğuştan sahip olduğu, zaman içinde öğrenip yaşamak suretiyle edindiği düşünce ve görüşleri ile kendi istek ve duygularını belli bir maksatla karşısındakine veya karşısındaki kişilere iletebilmesi* (Çongur, 1995); *kişiler arası veya kişi-toplum arası sözlü anlatım yoluyla gerçekleşen duygu, düşünce, istek ve hayalleri aktarmak* (Kardaş, 2020); *bireyleri diğer canlılardan ayırarak duygu, fikir, hayâl ve arzuların zihinde ortaya çıkıp ifade edilmesiyle son bulan bir süreç* (Akkaya, 2019) olarak tanımlanmıştır.

Teknolojinin her gün daha da gelişmesi ve küresel çapta yaşanan Covid-19 salgını bireyler arasındaki iletişimin bağlamını önemli ölçüde etkilemiştir. Geleneksel olarak nitelenebilecek yüz yüze görüşme; telefon, bilgisayar gibi çeşitli teknolojik araçlar üzerinden çevrim içi platformlarda (görüntülü konuşma, uzaktan eğitimde kullanılan sanal sınıflar gibi) gerçekleştirilen dijital konuşmalara doğru evrilmeye başlamıştır. Her ne kadar konuşmanın temel özelliklerinde bir değişiklik olmasa da yüz yüze konuşmaya kıyasla çeşitli değişiklikler gösteren dijital konuşmanın avantajları olduğu gibi dezavantajları da mevcuttur. Dijtal konuşmanın hemen hemen her yerden erişim imkânı sunması, konuşmaların kayıt altına alınabilmesi, topluluk önünde konuşma kaygısı yaşayanlar için daha az korkutucu olması, beden dilinin çok fazla ön planda olmaması nedeniyle fikirlere daha çok odaklanma olanağı sunması, grup iletişimlerine açık olması ve zaman tasarrufu sağlaması bu konuşma formunun avantajlarını oluştururken zaman yönetimi becerisi gerektirmesi, sanal sınıf gibi eğitime dayalı platformlarda hilelere zemin hazırlaması, yüz yüze etkileşim olmadığı için sosyal izolasyona neden olması, bilginin doğruluğu ve güvenlik zafiyeti noktasında eksiklikler barındırabilmesi dezavantajları oluşturmaktadır (Ha Thao Anh, 2020).

Dijital konuşmanın gündelik hayattaki yeri yadsınamayacak ölçüdedir. Okul dönemindeki çocukların dijital yeterliliklerinin yanında dijital konuşmaya yönelik farkındalıklarını arttırmak ve bahsedilen dezavantajları avantaja çevirmek Türkçe öğretiminin önemli görevleri arasında yer almaktadır. Bu doğrultuda Türkçe öğretmenlerinin dijital konuşma eğilimlerinin ne yönde olduğu; yetiştirecekleri öğrencilerin teknoloji çağına uyum sağlayabilmeleri ve hem yüz yüze konuşma becerilerini hem de dijital konuşma becerilerini en üst seviyede geliştirebilmeleri açısından önem arz etmektedir.

Konuyla ilgili alanyazın tarandığında konuşma becerisi ve konuşma eğitimi açısından çok sayıda çalışma olmasına rağmen (Akkaya, 2012; Arslan, 2017; Başaran ve Erdem, 2009; Doğan, 2009; Ha Thao Anh, 2020; Kavcar, Oğuzkan ve Sever, 2004; Kurudayıoğlu, 2003; Nalıncı, 2000; Özden, 2018; Özden ve Topçuoğlu İnal, 2009; Sağır, 2004; Sevim ve Sayır, 2017; Uçkun, 2007) "dijital konuşmaya" yönelik hiçbir çalışmanın olmadığı görülmüştür. Bu nedenle Türkçe öğretmeni adaylarının dijital konuşma eğilimlerini çeşitli değişkenler açısından incelenmeye çalışılmıştır. Bu amacın gerçekleştirilmesi için araştırmada "Türkçe öğretmeni adaylarının çeşitli değişkenler açısından dijital

konuşma eğilimleri nasıldır?" sorusuna cevap aranmıştır. Araştırma problemine yönelik alt problemler şunlardır:

1. Türkçe öğretmeni adaylarının dijital konuşma eğilimleri ile **cinsiyet** değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık var mıdır?
2. "Türkçe öğretmeni adaylarının dijital konuşma eğilimleri ile **yaş** değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık var mıdır?
3. Türkçe öğretmeni adaylarının dijital konuşma eğilimleri ile **sınıf düzeyi** değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık var mıdır?
4. "Türkçe öğretmeni adaylarının dijital konuşma eğilimleri ile **not ortalaması** değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık var mıdır?
5. "Türkçe öğretmeni adaylarının dijital konuşma eğilimleri ile **günlük internet kullanım süresi** değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık var mıdır?
6. Türkçe öğretmeni adaylarının dijital konuşma eğilimleri ile **günlük dijital konuşma süresi** değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık var mıdır?

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modelinden, örneklem grubundan, örnekleme ait demografik bilgilerden, verilerin toplanma süreci ve analizinden bahsedilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada nicel araştırma türlerinden ilişkisel araştırma modeli kullanılmıştır. İlişkileri ve bağlantıları inceleyen bu araştırma türü, iki veya daha çok değişken arasındaki ilişkinin varlığını ve türünü açıklama imkânı sunup, ilgili değişkenler hakkında tahmin yürütebilmek için oluşturulan araştırma çalışmasıdır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2019; Christensen, Johnson ve Turner, 2010).

Araştırmanın Örneklem Grubu

Araştırmanın örneklem grubu amaçlı örnekleme yöntemlerinden basit seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılarak oluşturulmuştur. Seçkisiz örnekleme yönteminde evrendeki tüm birimler örneğe seçilmek için eşit ve bağımsız bir

şansa sahiptir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2019). Araştırmanın örneklem grubunu 111 Türkçe öğretmeni oluşturmaktadır.

Tablo 1. *Araştırmaya Katılanların Cinsiyetleri*

Cinsiyet	n	%
Erkek	39	35,1
Kadın	72	64,9

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan Türkçe öğretmeni adaylarının %64.9'unun kadın, %35.1'inin erkek olduğu görülmektedir.

Tablo 2. *Araştırmaya Katılanların Yaşları*

Yaş	n	%
20- 21	52	46,8
22- 23	49	44,1
24 ve üzeri	10	9,0

Tablo 2'ye göre araştırmaya katılan Türkçe öğretmeni adaylarının %46.8'inin 20-21 yaş aralığında, %44.1'inin 22-23 yaş aralığında, %9'unun ise 24 yaş ve üzerinde olduğu görülmektedir.

Tablo 3. *Araştırmaya Katılanların Sınıf Düzeyleri*

Sınıf Düzeyleri	n	%
3	58	52,3
4	53	47,7

Tablo 3 incelendiğinde araştırmaya katılan Türkçe öğretmeni adaylarının % 52.3'ünün 3. sınıf düzeyinde, %47.7'sinin 4. sınıf düzeyinde olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 4. *Araştırmaya Katılanların Not Ortalamaları*

Not Ortalamaları	n	%
0- 2.99	27	24,3
3.00- 4.00	84	75,7

Tablo 4 incelendiğinde araştırmaya katılan Türkçe öğretmeni adaylarının %75.7'sinin not ortalaması 3 puan ve üzerindeyken % 24.3'ünün 3 puanın altında olduğu tespit edilmektedir.

Veri Toplanma Süreci ve Analizi

Araştırmada, Yurdakul (2019) tarafından geliştirilen "Dijital Konuma Eğilimi Ölçeği" veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. İlgili ölçek "dijital konuşmaya yönelik olumlu bakış açısı, dijital konuşmaya yönelik olumsuz bakış açısı, dijital konuşmanın özellikleri" olmak üzere toplam 3 boyut ve 15 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin KMO değeri 0.72, Bartlett's küresellik testi sonuçları ise 0.05'ten küçük çıkarak anlamlı düzeye karşılık gelmiştir. Araştırma verilerin analizinde SPSS 21.00 paket programından yararlanılmıştır. Araştırmada veri analizine başlamadan önce verilerin çarpıklık ve basıklık değerlerine bakılmıştır**.**

Tablo 5. *Ölçeğe Ait Basıklık ve Çarpıklık Değerleri*

Boyutlar	Çarpıklık	Basıklık
Olumsuz Bakış Açısı	-,004	-,783
Olumlu Bakış Açısı	-,066	,009
Özellikler	-,931	2,328

Araştırmadan elde edilen verilerin normal dağılım gösterebilmesi için basıklık ve çarpıklık değerlerinin -2 ile +2 arasında olması gerekmektedir (Şencan, 2005). Tablo 5 incelendiğinde araştırmada kullanılan ölçeğin boyutları genel olarak -2 ile +2 arasında olduğundan araştırmada parametrik testler kullanılacaktır.

BULGULAR

Tablo 6. *Araştırmaya Katılanların İnternette Günlük Zaman Harcama Süreleri*

İnternette Günlük Zaman Harcama Süresi	n	%
0- 1 saat	3	2,7
1- 2 saat	7	6,3
2- 3 saat	21	18,9
3- 4 saat	31	27,9
4 saat üzeri	49	44,1

Tablo 6'ya göre araştırmaya katılan Türkçe öğretmeni adaylarının günlük internet kullanma süreleri incelendiğinde katılımcıların %44.1'inin 4 saat ve üzerinde, %27.9' unun 3 ile 4 saat arasında, %18.9' unun 2 ile 3 saat arasında,

%6.3' ünün 1 ile 2 saat arasında, %2.7' sinin 1 saatten daha az internetle zaman harcadığı görülmektedir.

Tablo 7. *Araştırmaya Katılanların Günlük Dijital Konuşma Süreleri*

Günlük Dijital Konuşma Süresi	n	%
30 dakika-1 saat	45	40,5
1- 2 saat	27	24,3
2- 3 saat	21	18,9
3 saat ve üzeri	18	16,2

Tablo 7' ye göre araştırmaya katılan Türkçe öğretmeni adaylarının günlük dijital konuşma süreleri incelendiğinde katılımcıların %40.5' inin 30 dakika ile 1 saat arasında, %24.3' ünün 1 ile 2 saat arasında, %18.9' unun 2 ile 3 saat arasında, %16.2' sinin 3 saat ve üzerinde dijital konuşma gerçekleştirdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 8. *Olumsuz Bakış Açısı Boyutundaki Maddelere İlişkin Tanımlayıcı İstatistik Analizleri*

Maddeler	$\bar{x}$	ss
s3	3,52	,12724
s4	3,30	,12060
s5	2,71	,12100
s1	2,70	,13026
s6	2,47	,11364
s2	2,43	,10981

Tablo 8 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının dijital konuşma eğilimi ölçeğinde yer alan "dijital konuşmaya yönelik olumsuz bakış açısı" ile ilgili görüşlerinde genel olarak kararsız oldukları görülmektedir. Katılımcıların ilgili boyuta verdiği cevaplar arasında katıldıkları tek madde, dijital konuşmada beden dilinin etkili olarak kullanılmamasıdır. Türkçe öğretmeni adaylarının, dijital konuşma araçlarının sağlığa zararlı olduğundan tercih edilmediği ve dijital konuşmanın sosyal ilişkileri olumsuz yönde etkilediği yönündeki maddelere katılmadıkları dikkat çekerken geriye kalan maddelerde kararsız oldukları görülmektedir.

Tablo 9. *Olumlu Bakış Açısı Boyutundaki Maddelere İlişkin Tanımlayıcı İstatistik Analizleri*

Maddeler	$\bar{x}$	ss
s10	3,83	,11270
s7	2,90	,11271
s8	2,90	,10826
s9	2,88	,12124
s11	2,56	,11843

Tablo 9 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının dijital konuşma eğilimi ölçeğinde yer alan "dijital konuşmaya yönelik olumlu bakış açısı" ile ilgili görüşlerinde genel olarak kararsız oldukları görülmektedir. Türkçe öğretmeni adaylarının ilgili boyuta verdiği cevaplar arasında katıldıkları tek madde, dijital konuşmanın mesafeleri yakınlaştırma yönündeki olumlu etkisidir. Katılımcıların; dijital konuşmanın fiziksel ve psikolojik olarak rahatlatıcı olması, dijital konuşma ile duygu ve düşüncelerin daha iyi ifade edilebilmesi ve insanlarla ilk tanışmada dijital konuşmanın tercih edilmesine yönelik maddelerde kararsız oldukları görülmektedir.

Tablo 10. *Dijital Konuşmanın Özellikleri Boyutundaki Maddelere İlişkin Tanımlayıcı İstatistik Analizleri*

Maddeler	$\bar{x}$	ss
s12	4,27	,08580
s15	3,89	,10658
s13	3,67	,10091
s14	2,88	,11429

Tablo 10 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının dijital konuşma eğilimi ölçeğinde yer alan "dijital konuşmanın özellikleri" ile ilgili görüşlere genel olarak katıldıkları görülmektedir. Örneklemi oluşturan Türkçe öğretmeni adaylarının en yüksek oranda katıldıkları madde, dijital konuşmanın iletişim çağında bir zorunluluk olduğudur. Bu maddeyi sırasıyla dijital konuşmanın zamandan tasarruf sağlaması ve dijital konuşmanın ekonomik olması yönündeki maddeler takip ederken dijital konuşmanın güvenilirliği konusunda katılımcıların kararsız oldukları anlaşılmaktadır.

Tablo 11. *Dijital Konuşma Eğilimi Ölçeğindeki Boyutlara İlişkin Cinsiyete Göre t-testi Sonuçları*

Boyut	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	ss	t	df	p
Olumsuz Bakış Açısı	Erkek	39	2,98	1,02654	1,019	109	,311
	Kadın	72	2,79	,89720			
Olumlu Bakış Açısı	Erkek	39	3,08	,78098	,593	109	,554
	Kadın	72	2,98	,79498			
Özellikler	Erkek	39	3,89	,72274	2,297	109	,024
	Kadın	72	3,56	,70585			

Tablo 11 incelendiğinde öğretmen adaylarının cinsiyetleri ile Dijital Konuşma Eğilimi ölçeğinde yer alan Olumsuz Bakış Açısı ($t_{(109)}$= 1,019; p>.05) ve Olumlu Bakış Açısı ($t_{(109)}$= ,593; p>.05) boyutları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülürken; Dijital Konuşmanın Özellikleri ($t_{(109)}$= 2,297; p>.05) boyutuyla cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Bu doğrultuda erkek katılımcılar, kadın katılımcılara göre dijital konuşmanın güvenilir olduğunu ve zamandan tasarruf sağladığını düşünmektedirler.

Tablo 12. *Dijital Konuşma Eğilimi Ölçeğindeki Boyutlara İlişkin Sınıf Düzeylerine Göre t-testi Sonuçları*

Boyut	Sınıf	n	$\bar{x}$	ss	t	df	p
Olumsuz Bakış	3	58	2,69	,92602	-1,966	109	,052
Açısı	4	53	3,04	,93935			
Olumlu Bakış	3	58	3,07	,76291	,709	109	,480
Açısı	4	53	2,96	,81782			
Özellikler	3	58	3,62	,67739	-,903	109	,369
	4	53	3,74	,77598			

Tablo 12 incelendiğinde öğretmen adaylarının sınıf düzeyleriyle Dijital Konuşma Eğilimi ölçeğinde yer alan Olumsuz Bakış Açısı ($t_{(109)}$= -1,966; p>.05), Olumlu Bakış Açısı ($t_{(109)}$= ,709; p>.05) ve Dijital Konuşmanın Özellikleri ($t_{(109)}$= -,903; p>.05) boyutları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir.

Tablo 13. *Olumsuz Bakış Açısı Boyutunda Yer Alan Maddelere İlişkin Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre t-testi Sonuçları*

Maddeler	Sınıf	n	x̄	ss	t	df	p
M1	3	58	2,44	1,23078	-2,074	109	,040
	4	53	2,98	1,47401			
M2	3	58	2,20	1,03887	-2,185	109	,031
	4	53	2,67	1,23683			
M3	3	58	3,44	1,32681	-,609	109	,544
	4	53	3,60	1,36353			
M4	3	58	3,18	1,43217	-1,012	109	,314
	4	53	3,43	1,06535			
M5	3	58	2,46	1,21706	-2,164	109	,033
	4	53	2,98	1,29333			
M6	3	58	2,39	1,24167	-,743	109	,459
	4	53	2,56	1,15208			

Tablo 13 incelendiğinde öğretmen adaylarının sınıf düzeyi değişkeni ile Olumsuz Bakış Açısı Boyutunda yer alan bazı maddeler arasında (M1, M2, M5) anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda 4. sınıf Türkçe öğretmeni adayları, 3. sınıf Türkçe öğretmeni adaylarına göre dijital konuşmanın stres yarattığını, sosyal ilişkileri olumsuz etkilediğini ve masraflı bir iletişim aracı olduğunu düşünmektedirler.

Tablo 14. *Olumlu Bakış Açısı Boyutunda Yer Alan Maddelere İlişkin Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre t-testi Sonuçları*

Maddeler	Sınıf	n	x̄	ss	t	df	p
M7	3	58	2,98	1,30440	,674	109	,501
	4	53	2,83	1,05130			
M8	3	58	2,98	1,19195	,702	109	,484
	4	53	2,83	1,08727			
M9	3	58	2,74	1,27816	-1,224	109	,224
	4	53	3,03	1,27041			
M10	3	58	1,87	,99256	-2,699	109	,008
	4	53	2,47	1,30978			
M11	3	58	2,53	1,23140	-,291	109	,772

Tablo 14 incelendiğinde öğretmen adaylarının sınıf düzeyi değişkeni ile Olumlu Bakış Açısı boyutunda yer alan maddeler arasında genel olarak anlamlı

bir ilişkinin olmadığı görülürken yalnızca dijital konuşmanın mesafeleri yakınlaştırdığına yönelik maddede (M10) 4. sınıf öğrencilerinin lehine bir ilişkinin olduğu görülmektedir.

Tablo 15. *Dijital Konuşmanın Özellikleri Boyutunda Yer Alan Maddelere İlişkin Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre t-testi Sonuçları*

Maddeler	Sınıf	n	x̄	ss	t	df	p
M12	3	58	1,68	,88272	-,487	109	,627
	4	53	1,77	,93318			
M13	3	58	3,74	1,00106	,679	109	,498
	4	53	3,60	1,13238			
M14	3	58	2,65	1,08501	-2,117	109	,037
	4	53	3,13	1,28658			
M15	3	58	3,77	1,12458	-1,140	109	,257
	4	53	3,70	1,29658			

Tablo 15 incelendiğinde öğretmen adaylarının sınıf düzeyi değişkeni ile Dijital Konuşmanın Özellikleri boyutunda yer alan maddeler arasında genel olarak anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülürken, yalnızca dijital konuşmanın güvenilir olduğuna yönelik maddede (M14) 4. sınıf öğrencilerin lehine bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 16. *Dijital Konuşma Eğilimi Ölçeğindeki Boyutlara İlişkin Not Ortalamasına Göre t-testi Sonuçları*

Boyut	Not Ortalaması	n	x̄	ss	t	df	p
Olumsuz Bakış Açısı	0- 2.99	27	2,74	,83764	-,706	109	,481
	3.00- 4.00	84	2,89	,97827			
Olumlu Bakış Açısı	0- 2.99	27	3,00	,78250	-,163	109	,871
	3.00- 4.00	84	3,02	,79404			
Özellikler	0- 2.99	27	3,68	,63773	,041	109	,967
	3.00- 4.00	84	3,67	,75507			

Tablo 16 incelendiğinde öğretmen adaylarının not ortalamaları ile Dijital Konuşma Eğilimi Ölçeğinde yer alan Olumsuz Bakış Açısı ($t_{(109)}$= -,706; p>.05), Olumlu Bakış Açısı ($t_{(109)}$= -,163; p>.05) ve Dijital Konuşmanın Özellikleri ($t_{(109)}$=,041; p>.05) boyutları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir.

Tablo 17. *Türkçe Öğretmen Adaylarının Yaşları ile Dijital Konuşma Eğilimi Ölçeğinde Yer Alan Boyutlar Arasındaki ANOVA Analiz Sonuçları*

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Olumsuz Bakış Açısı	Gruplar arası	4,799	2	2,399	2,777	,067
	Gruplar içi	93,323	108	,864		
	Toplam	98,122	110			
Olumlu Bakış Açısı	Gruplar arası	3,318	2	1,659	2,759	,068
	Gruplar içi	64,950	108	,601		
	Toplam	68,268	110			
Dijital Konuşmanın Özellikleri	Gruplar arası	3,098	2	1,549	3,053	,051
	Gruplar içi	54,798	108	,507		
	Toplam	57,896	110			

A=20-21, B=22-23, C=24 ve üzeri

Tablo 17 incelendiğinde araştırmaya katılan Türkçe öğretmeni adaylarının yaşları ile Olumsuz Bakış Açısı ($F=2.777$; $p<.05$), Olumlu Bakış Açısı ($F=2.759$; $p<.05$) ve Dijital Konuşmanın Özellikleri ($F=3.053$; $p<.05$) boyutları arasında anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir.

Tablo 18. *Türkçe Öğretmen Adaylarının Yaşları ile Dijital Konuşma Eğilimi Ölçeğinde Yer Alan Maddeler Arasındaki ANOVA Analiz Sonuçları*

Madde	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Farklılık
M4	Gruplar arası	13,724	2	6,862	4,523	,013	A-C B-C
	Gruplar içi	163,862	108	1,517			
	Toplam	177,586	110				
M9	Gruplar arası	13,807	2	6,903	4,500	,013	B-C
	Gruplar içi	165,671	108	1,534			
	Toplam	179,477	110				
M11	Gruplar arası	14,983	2	7,491	5,178	,007	B-A

Gruplar içi	156,261	108	1,447	B-C
Toplam	171,243	110		

A=20-21, B=22-23, C=24 ve üzeri

Tablo 18 incelendiğinde araştırmaya katılan Türkçe öğretmeni adaylarının yaşları ile dijital konuşmanın yüz yüze konuşmadan daha yorucu olduğu, dijital konuşma ile duygu ve düşüncelerin daha iyi ifade edilebildiği ve insanlarla ilk tanışmada dijital konuşmanın tercih edilmesi yönündeki maddeler arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Anlamlı farklılığın kaynağını bulmak amacıyla yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre 20-21 ve 22-23 yaş aralığındaki Türkçe öğretmeni adayları, 24 ve üzeri yaşındaki Türkçe öğretmeni adaylarına göre dijital konuşmanın yüz yüze konuşmadan daha yorucu olduğunu; 22-23 yaş aralığındaki Türkçe öğretmeni adayları, 24 ve üzeri yaşındaki Türkçe öğretmeni adaylarına göre dijital konuşma ile duygu ve düşüncelerin daha iyi ifade edilebildiğini; 22-23 yaş aralığındaki Türkçe öğretmeni adayları, 20-21 ve 24 üzeri yaşındaki Türkçe öğretmeni adaylarına göre insanlarla ilk tanışmada dijital konuşmayı tercih ettiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 19. *Türkçe Öğretmen Adaylarının Günlük İnternette Zaman Harcama Süreleri ile Dijital Konuşma Eğilimi Ölçeğinde Yer Alan Boyutlar Arasındaki ANOVA Analiz Sonuçları*

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Olumsuz Bakış Açısı	Gruplar arası	,927	4	,232	,253	,907
	Gruplar içi	97,195	106	,917		
	Toplam	98,122	110			
Olumlu Bakış Açısı	Gruplar arası	1,309	4	,327	,518	,723
	Gruplar içi	66,959	106	,632		
	Toplam	68,268	110			
Dijital Konuşmanın Özellikleri	Gruplar arası	1,223	4	,306	,572	,684
	Gruplar içi	56,674	106	,535		
	Toplam	57,896	110			

A= 0-1, B= 1-2, C= 2-3, D= 3-4, E= 4 saat ve üzeri

Tablo 19 incelendiğinde araştırmaya katılan Türkçe öğretmeni adaylarının günlük internette zaman harcama süreleri ile Olumsuz Bakış Açısı (F=253; p<.05), Olumlu Bakış Açısı (F=518; p<.05) ve Dijital Konuşmanın Özellikleri (F=572; p<.05) boyutları arasında anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir.

Tablo 20. *Türkçe Öğretmen Adaylarının Günlük İnternette Zaman Harcama Süreleri ile Dijital Konuşma Eğilimi Ölçeğinde Yer Alan Maddeler Arasındaki ANOVA Analiz Sonuçları*

Madde	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
M6	Gruplar arası	14,003	4	3,501	2,582	,041
	Gruplar içi	143,691	106	1,356		
	Toplam	157,694	110			

A= 0-1, B= 1-2, C= 2-3, D= 3-4, E= 4 saat ve üzeri

Tablo 20 incelendiğinde araştırmaya katılan Türkçe öğretmeni adaylarının günlük internette zaman harcama süreleri ile dijital konuşma araçlarının sağlığa zararlı olduğundan tercih edilmemesi yönündeki madde arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir.

Tablo 21. *Türkçe Öğretmen Adaylarının Günlük Dijital Konuşma Süreleri ile Dijital Konuşma Eğilimi Ölçeğinde Yer Alan Boyutlar Arasındaki ANOVA Analiz Sonuçları*

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Farklılık
Olumsuz Bakış Açısı	Gruplar arası	3,871	3	1,290	1,465	,228	
	Gruplar içi	94,251	107	,881			
	Toplam	98,122	110				
Olumlu Bakış Açısı	Gruplar arası	6,799	3	2,266	3,945	,010	D-A
	Gruplar içi	61,470	107	,574			
	Toplam	68,268	110				
Dijital Konuşmanın Özellikleri	Gruplar arası	2,117	3	,706	1,354	,261	
	Gruplar içi	55,780	107	,521			
	Toplam	57,896	110				

A= 30 dakika -1 saat, B= 1-2, C= 2-3, D= 3 saat ve üzeri

Tablo 21 incelendiğinde araştırmaya katılan Türkçe öğretmeni adaylarının günlük dijital konuşma süreleri ile Olumsuz Bakış Açısı (F=1.465; p<.05) boyutu ve Dijital Konuşmanın Özellikleri (F=1.354; p<.05) boyutları arasında anlamlı farklılığın olmadığı; Olumlu Bakış Açısı boyutu (F=3.945; p<.05) arasında ise anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir. Anlamlı farklılığın kaynağını bulmak amacıyla yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre 3 saat ve üzeri günlük dijital konuşma süresine sahip Türkçe öğretmeni adayları, 30 dakika-1 saat aralığına sahip Türkçe öğretmeni adaylarına göre dijital konuşmanın fiziksel ve psikolojik olarak rahatlattığını, dijital konuşma ile duygu ve düşüncelerin daha iyi ifade edilebildiğini, dijital konuşmanın mesafeleri yakınlaştırdığını ve insanlarla ilk tanışmada dijital konuşmanın tercih edilebileceğini belirtmişlerdir.

Tablo 22. *Türkçe Öğretmeni Adaylarının Günlük Dijital Konuşma Süreleri ile Olumsuz Bakış Açısında Yer Alan Maddeler Arasındaki ANOVA Analiz Sonuçları*

Madde	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Farklılık
M6	Gruplar arası	15,486	3	5,162	3,884	,011	A-D C-D
	Gruplar içi	142,208	107	1,329			
	Toplam	157,694	110				

A= 30 dakika -1 saat, B= 1-2, C= 2-3, D= 3 saat ve üzeri

Tablo 22 incelendiğinde araştırmaya katılan Türkçe öğretmeni adaylarının günlük internette zaman harcama süreleri ile dijital konuşma araçlarının sağlığa zararlı olduğundan tercih edilmemesine yönelik madde arasında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Anlamlı farklılığın kaynağını bulmak amacıyla yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre 30 dakika-1 saat aralığında ve 2-3 saat aralığında günlük dijital konuşma süresine sahip olan Türkçe öğretmeni adaylarının 3 saat ve üzeri günlük dijital konuşma süresine sahip Türkçe öğretmeni adaylarına göre dijital konuşma araçlarını sağlığa zararlı olduğundan tercih etmeme eğilimi içinde oldukları görülmektedir.

Tablo 23. *Dijital Konuşma Eğilimi Ölçeğinde Yer Alan Boyutlar Arasındaki İlişki*

Boyutlar	Olumsuz Bakış Açısı	Olumlu Bakış Açısı	Özellikler
Olumsuz Bakış Açısı	1		
Olumlu Bakış açısı	-,140	1	
Özellikler	-,160	,523**	1

**p<0.01 anlamlılık seviyesinde ilişki anlamlı

Tablo 23 incelendiğinde olumsuz bakış açısıyla olumlu bakış açısı ve özellikler boyutu arasında herhangi bir ilişkinin olmadığı, olumlu bakış açısı ile özellikler boyutu arasında ise pozitif yönlü orta düzeyde bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda Türkçe öğretmeni adaylarının olumlu bakış açısı boyutuyla ilgili düşünceleriyle dijital konuşmanın iletişim çağında bir zorunluluk olduğu ve dijital konuşmanın ekonomik, güvenilir ve zamandan tasarruf sağlayan bir konuşma türü olduğu yönündeki düşünceleri arasında pozitif yönlü orta düzeyde bir ilişkinin olduğu anlaşılmaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Türkçe öğretmeni adaylarının günlük internet kullanım süreleri incelendiğinde büyük çoğunluğunun (% 91) günlük 2 saatin üzerinde internette zaman harcadıkları görülmektedir. Özellikle 4 saatin üzerinde zaman harcayan katılımcıların oranı göz önünde bulundurulduğunda (% 44), Türkçe öğretmeni adaylarının yoğun bir şekilde internet kullandığını söylemek yanlış olmayacaktır. Türkçe öğretmeni adaylarının günlük dijital konuşma süreleri incelendiğinde çoğunluğun (% 60) günde 1 saatten fazla dijital konuşma gerçekleştirdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Türkçe öğretmeni adaylarının dijital konuşma eğilimi ölçeğinde yer alan olumsuz bakış açısı boyutundaki maddeler ile ilgili genel olarak kararsız bir görüşe sahip oldukları görülmektedir. Adayların katıldığı ve katılmadığı maddelere göz atıldığında dijital konuşmada beden dilinin etkili olarak kullanılmadığı yönündeki maddeye katıldıkları, dijital konuşma araçlarının sağlığa zararlı olduğundan tercih edilmediği ve dijital konuşmanın sosyal ilişkileri olumsuz yönde etkilediği yönündeki maddelere katılmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen sonuçlardan Türkçe öğretmeni adaylarının dijital konuşmayı tercih etmesinde radyasyon gibi çeşitli sağlığa zararlı konuların etkili olmadığı ve dijital konuşmaların sosyal ilişkileri sekteye uğratmadığı görüşünde oldukları söylenebilir.

Türkçe öğretmeni adaylarının dijital konuşma eğilimi ölçeğinde yer alan olumlu bakış açısı boyutundaki maddeler ile ilgili genel olarak kararsız görüşte oldukları anlaşılmaktadır. Elde edilen veriler neticesinde adayların genel olarak dijital konuşmayla ilgili uzak mesafeleri yakınlaştırdığı düşüncesinde olduğu görülürken, dijital konuşmanın fiziki ve manevi olarak rahatlatıcı olduğu, duygu ve düşüncelerin bu yolla daha iyi ifade edilebildiği ve ilk tanışmada dijital konuşmanın tercih edilmesi konularında kararsız oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Türkçe öğretmeni adaylarının özellikler boyutu ile ilgili görüşleri incelendiğinde katılımcıların dijital konuşmanın içinde bulunduğumuz iletişim çağında bir zorunluluk olduğunu düşündükleri görülmüştür. Aynı zamanda dijital konuşmanın zaman tasarrufu sağladığına ve ekonomik olduğuna inanan Türkçe öğretmeni adayları, bu konuşma formunun güvenirliği noktasında tereddüt içinde olduklarını belirtmişlerdir. Buradan hareketle Türkçe öğretmeni adaylarının dijital konuşmanın gerekliliği ve çeşitli olumlu özellikleri hakkında aynı fikir etrafında toplandığı söylenebilir.

Dijital konuşmanın özellikleri boyutu ile cinsiyet değişkeni arasındaki bağ incelendiğinde anlamlı bir ilişkinin olduğu tespit edilmiş ve erkek Türkçe öğretmeni adaylarının, kadın Türkçe öğretmeni adaylarına göre dijital konuşmanın daha güvenilir olması ve zamandan tasarruf sağlaması ile ilgili görüşlerde daha yüksek bir eğilime sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen verilerden hareketle dijital konuşmanın güvenirliği konusuna kadın adayların erkek adaylardan daha dikkatli yaklaştığı söylenebilir.

Türkçe öğretmeni adaylarının sınıf düzeyleri ile dijital konuşma eğilimleri arasındaki bağ incelendiğinde ilgili ölçeğin bazı maddeleri arasında anlamlı ilişkilerin olduğu tespit edilmiştir. Bu doğrultuda 4. sınıf Türkçe öğretmeni adaylarının 3. sınıf Türkçe öğretmeni adaylarına göre dijital konuşmanın stres yarattığı, sosyal ilişkileri olumsuz etkilediği, masraflı bir iletişim aracı olduğu, mesafeleri yakınlaştırdığı ve güvenilir bir konuşma tarzı olduğu yönündeki görüşlerde daha yüksek bir eğilime sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Türkçe öğretmeni adaylarının not ortalamaları ile dijital konuşma eğilimleri arasındaki bağ incelendiğinde anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna varılmıştır.

Türkçe öğretmeni adaylarının yaşları ile dijital konuşma eğilimleri arasındaki bağ incelendiğinde ilgili ölçeğin bazı maddelerinde anlamlı ilişkilere rastlanmıştır. Bu doğrultuda 20-23 yaş aralığındaki Türkçe öğretmeni adayları,

24 ve üzeri yaşındaki Türkçe öğretmeni adaylarına göre dijital konuşmanın yüz yüze konuşmadan daha yorucu olduğunu; 22-23 yaş aralığındaki Türkçe öğretmeni adayları, 24 ve üzeri yaşındaki Türkçe öğretmeni adaylarına göre dijital konuşma ile duygu ve düşüncelerin daha iyi ifade edilebildiğini; 22-23 yaş aralığındaki Türkçe öğretmeni adayları, 20-21 ve 24 üzeri yaşındaki Türkçe öğretmeni adaylarına göre insanlarla ilk tanışmada dijital konuşmayı tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Elde edilen verilerden hareketle düşük yaş düzeyindeki adayların dijital konuşmayı yüz yüze konuşmadan daha yorucu bulmasına rağmen -yüksek yaş düzeyindeki adaylara göre- dijital konuşmayla duygu ve düşüncelerin daha iyi ifade edilebileceğini düşündükleri ortaya çıkmaktadır.

Türkçe öğretmeni adaylarının günlük internette zaman harcama süreleri ile dijital konuşma eğilimleri arasındaki ilişki incelendiğinde dijital konuşma araçlarının sağlığa zararlı olduğundan tercih edilmemesi yönündeki görüşle ilgili anlamlı bir farklılığın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu doğrultuda adayların günlük internet kullanım süreleri arttıkça dijital konuşmayı tercih etme noktasında sağlığa olan zararların göz ardı edilmeye başlandığı anlaşılmaktadır.

Türkçe öğretmeni adaylarının günlük dijital konuşma süreleri ile dijital konuşma eğilimleri arasındaki bağlantı incelendiğinde günlük dijital konuşma süresi yüksek olan adayların düşük olan adaylara göre dijital konuşmanın fiziksel ve psikolojik olarak rahatlatması, dijital konuşma ile duygu ve düşüncelerin daha iyi ifade edilebilmesi, dijital konuşmanın mesafeleri yakınlaştırması, insanlarla ilk tanışmada dijital konuşmanın tercih edilmesi gibi konularda daha yüksek eğilime sahip oldukları tespit edilmiştir. Ayrıca günlük dijital konuşma süresi arttıkça dijital konuşmanın sağlığa zararlı olduğundan tercih edilmemesine yönelik görüşe olan eğilimin de azaldığı sonucuna varılmıştır.

Araştırmanın sonuçlarına genel olarak bakıldığında Türkçe öğretmeni adaylarının günlük internet kullanımlarının oldukça yüksek, günlük dijital konuşma sürelerinin ise orta ve yüksek düzeyde olduğu anlaşılmaktadır. Türkçe öğretmeni adaylarının dijital konuşma eğilimleri ile değişkenler arasındaki bağ incelendiğinde; cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi, günlük internet kullanım süresi ve günlük dijital konuşma süresi gibi çeşitli değişkenler arasında anlamlı ilişkilerin

olduğu not ortalaması ile ilgili değişkende ise anlamlı bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Elde edilen veriler ışığında:

- Konuşma eğitimi derslerinde dijital konuşmaya yönelik uygulamalar yapılmalıdır.
- Türkçe eğitiminde ve diğer eğitim alanlarında dijital konuşma ile ilgili çalışmalar arttırılmalıdır.
- İlgili araştırma Türkçe öğretmenleri ve öğrenciler üzerinde de uygulanabilir.

KAYNAKÇA

Adalı, O. (2003). *Anlamak ve anlatmak.* İstanbul: Pan Yayıncılık.

Akkaya, A. (2012). Öğretmen adaylarının konuşma sorunlarına ilişkin görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9*(20), 405-420.

Akkaya, A. (2019). Konuşma eğitimi. H. Kavruk ve H. Kurnaz (Ed.) *Türkçe öğretimi* içinde s.133- 148. Ankara: Nobel Yayınları.

Arslan, M. (2017). Ana dili olarak Türkçe öğretimi ve temel dil becerilerinin gelişiminde karşılaşılan sorunlar. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, *5*(46), 63-77.

Başaran, M. ve Erdem, İ. (2009). Öğretmen adaylarının güzel konuşma becerisi ile ilgili görüşleri üzerine bir araştırma. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 17*(3), 743- 754.

Christensen, L. B., Johnson, R. B., Turner, L. A. (2010). *Research methods, design, and analysis* (11. edition). Boston: Allyn and Bacon.

Çongur, H. R. (1995). Söz sanatı (I). *TÖMER Dil Dergisi*, 28.

Demirel, Ö. (1999). *İlköğretim okullarında Türkçe öğretimi*. İstanbul: Millî Eğitim Yayınları.

Doğan, Y. (2009). Konuşma becerisinin geliştirilmesine yönelik etkinlik önerileri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, *7*(1), 185–204.

Ergin, A. ve Birol, C. (2000). *Eğitimde İletişim*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Ergin, M. (2008). *Türk dil bilgisi*. İstanbul: Bayram Basım.

Güneş, F. (2021). *Türkçe öğretimi yaklaşımlar ve modeller* (9. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Ha Thao Anh, P. (2020). *A study on studying Speaking skill online for the 2nd year English major students at Hai Phong Manaıgement and Technology University* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hai Phong University of Management and Technology, Vietnam.

Kardaş, M. N. (2020). *Konuşma eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Kavcar, C., Oğuzkan, F. ve Sever, S. (2004). *Türkçe öğretimi*. Ankara: Engin Yayınları.

Kurudayıoğlu, M. (2003). Konuşma eğitimi ve konuşma becerisini geliştirmeye yönelik etkinlikler. *TÜBAR*, 287- 309.

Nalıncı, A. (2000). *Avrupa birliğine tam üyelik yolunda başarının anahtarı: Yeniden yapılanma*. Ankara: Ümit Yayıncılık.

Özden, M. (2018). Türkçe eğitimi lisans öğrencilerinin konuşma becerisi öz yeterlikleri. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 7*(3), 1917-1930.

Özden, M. ve Topçuoğlu İnal, F. (2019). *Diksiyon ve konuşma eğitimi* (5. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Sağır, M. (2004). Temel eğitim okullarında konuşma eğitimi ve ağızlar. *Türk Dili*, *625*,12-16.

Sever, S. (2004). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme* (4. baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

Sevim, O. ve Sayır, M. (2017). Türkçe derslerinde akıllı tahta ile yapılan konuşma becerisi etkinliklerinin öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre incelenmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, *5*(8), 160-172.

Şencan, H. (2005). *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlilik*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Taşer, S. (2000). *Konuşma eğitimi*. İstanbul: Papirüs Yayınevi.

Uçkun, D. (2007). Konuşma eğitimini etkileyen faktörler. *Sosyal Bilimler Enstitüsü*, *20*(1), 59- 67.

Yurdakal, İ., H. (2019). *Dijital Konuşma Eğilimi Ölçeğinin geliştirilmesi: Güvenirlik geçerlik çalışması (DİKE).*3. Uluslararası Sınırsız Eğitim ve Araştırma Sempozyumunda sunulan bildiri (USEAS 2019). Muğla, Türkiye.

Ek A – Araştırmada Kullanılan Ölçek

Dijital Konuşma Eğilimi Ölçeği

1.Dijital konuşma bende stres yarattığından tercih etmem.
2.Dijital konuşma sosyal ilişkilerimi olumsuz etkiler.
3.Dijital konuşmada beden dilini etkili olarak kullanamam.
4.Dijital konuşma yüz yüze konuşmadan daha yorucudur.
5.Dijital konuşma masraflı bir iletişim biçimidir.
6.Dijital konuşma araçlarını sağlığa zararlı olduğundan tercih etmem.
7.Dijital konuşma beni fiziksel olarak rahatlatıyor.
8.Dijital konuşma beni psikolojik olarak rahatlatıyor.
9.Dijital konuşma ile duygu ve düşüncelerimi daha iyi ifade edebilirim.
10.Dijital konuşma mesafeleri yakınlaştırır.
11.İnsanlarla ilk tanışmamda dijital konuşmayı tercih ederim.
12.Dijital konuşma iletişim çağında bir zorunluluktur.
13.Dijital konuşma ekonomiktir.
14.Dijital konuşma güvenilirdir.
15.Dijital konuşma zamandan tasarruf sağlar.